

Utbildningsinspektion i Alvesta Gymnasium

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Alvesta Gymnasium	Antal elever
Gymnasieskola	510

Utbildningen vid skolan omfattar Barn- och fritidsprogrammet (BF), Fordonsprogrammet (FP), Handels- och administrationsprogrammet (HP), Naturvetenskapsprogrammet (NV), Samhällsvetenskapsprogrammet (SP), Teknikprogrammet (TE) samt det Individuella programmet (IV). Inom barn- och fritidsprogrammet erbjuder man inriktningarna fritid och pedagogisk- och social verksamhet. Inom fordonsprogrammet erbjuder man inriktningarna transport och transport-anläggning. Inom handelsprogrammet erbjuder man inriktningarna handel och service samt turism och resor. Inom samhällsvetenskapsprogrammet erbjuder man inriktningarna ekonomi, kultur, språk och samhällsvetenskap. Inom teknikprogrammet erbjuder man inriktningarna datorteknik samt teknikföretagens villkor.

Skolledningen består av rektor och två biträdande rektorer. Skolans personal arbetar i arbetslag.

Gymnasieskolan i Alvesta startade 1992 och har som mest erbjudit nio program. Läsåret 2000/2001 invigdes nya lokaler, centralt belägna i Alvesta. Här bedrivs sedan dess verksamheten för alla program utom fordonsprogrammet, som är kvar i gymnasieskolans tidigare lokaler.

Av kommunens gymnasieelever går drygt en tredjedel i kommunens gymnasieskola. Av övriga gymnasieelever går majoriteten i Växjö.

Genomförandet av inspektionen i Alvesta Gymnasium

Skolverket sände den 5 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Alvesta Gymnasium har bestått av undervisningsråden Michael Erenius och Agneta Ericsson. Besök i Alvesta Gymnasium genomfördes den 6 och 7 samt 9 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Alvesta Gymnasium, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Alvesta Gymnasium genomfördes formella intervjuer med skollledning, lärare, elever, föräldrar, skolbibliotekarie samt skolsköterska och skolkurator. Lektioner i ett antal ämnen besöktes. En av inspektörerna deltog i ett personalmöte.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Alvesta Gymnasium deltar eleverna främst i elevrådet, programråden och klassråden. Vid intervjuerna framkom att majoriteten av skolans elever anser det viktigt att påverka men att inte alla elever väljer att aktivt delta i det demokratiska arbetet.

Det finns en variation gällande elevernas ansvarstagande för sin utbildning. Elevernas närvaro är till exempel god på naturvetenskapsprogrammet och fordonsprogrammet, men något sämre på samhällsprogrammet. På handelsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet upplevs elevernas frånvaro vara ett större problem än på övriga program. Eleverna förefaller däremot generellt ta ansvar för den gemensamma miljön. Den fysiska miljön är väl hållen och i avsaknad av förstörelse.

Den psykosociala miljön på skolan framstår, utifrån gjorda intervjuer och observationer, som trivsamt och med ett huvudsakligen accepterande klimat mellan eleverna. Eleverna uppger att de känner sig trygga på skolan. De menar också att stämningen är bra på skolan även om konflikter ibland kan uppstå.

Det förekommer, trots att skolan aktivt försöker motverka det på olika sätt, en del kränkande behandling och det finns även tendenser till främlingsfientlighet hos en del elever.

Eleverna visade sig överlag motiverade för de aktuella arbetsuppgifterna vid inspektörsteamets lektionsbesök, både när de arbetade i grupp och enskilt. Vid intervjuerna framkom dock att det finns variationer i vilken utsträckning eleverna känner sig motiverade i sina studier. Motivationen förefaller vara högst hos eleverna på naturvetenskapsprogrammet och lägst hos eleverna på barn- och fritidsprogrammet.

De intervjuade lärarna menar att de kan se positiva resultat av sitt arbete kring normer och värden med eleverna och att de kan se en utveckling hos eleverna under de år de vistas på skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att resultaten av skolans arbete med normer och värden i vissa delar är bra men att vissa bör förbättras. Ledningen och personalen bör arbeta vidare med att ytterligare stärka elevernas delaktighet i det demokratiska arbetet för att engagera fler elever till ett aktivt deltagande. Skolan bör även arbeta vidare med att öka elevernas ansvarstagande för sitt lärande och i samband med detta arbeta vidare med att öka elevernas motivation och lust att lära, framför allt på de program där motivationen generellt upplevs vara låg. Slutligen bör skolan fortsätta sitt arbete med att motverka kränkande behandling och främlingsfientliga tendenser.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Alvesta Gymnasiums resultat av det pedagogiska arbetet, om man ser till slutbetygen ligger i nivå med riket som helhet. Den genomsnittliga betygspoängen 2003 var för BF 13,1, FP 12,0, HP 11,3, NV 16,6, SP 14,0 och för TE 12,9. Vad gäller den genomsnittliga betygspoängen ligger man något högre än riksgenomsnittet på naturvetenskapsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och fordonsprogrammet men något lägre än riksgenomsnittet på handels- och administrationsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet.

De betygskataloger inspektörsteamet tagit del av visar att eleverna överlag når goda resultat. I betygskatalogerna finns dock resultat som skolan närmare bör analysera, t ex att hälften av eleverna i en klass fick betyget icke godkänd i projektarbetet och att samtliga elever i en klass fick betyget väl godkänd i kursen religion A.

Flertalet av skolans elever på det individuella programmet går över till nationella program efter ett år. Några få går det individuella programmet under två år och ett mycket litet antal under tre år.

Elevernas kunskapsutveckling manifesteras även i projektarbetet, i den arbetsplatsförlagda utbildningen samt i utställningar, över hela skolan, av elevernas arbeten inom estetisk verksamhet.

Vid intervjuerna med eleverna framkom det att de upplever att de i viss utsträckning kan utvärdera sitt eget arbete och att de anser sig ha relativt goda kunskaper om sitt eget lärande. Eleverna betraktade dock inte dessa kunskaper som ett resultat av sin utbildning.

Majoriteten av eleverna känner till kursplaner och betygskriterier. Deras förståelse av dessa varierar dock och detta beror enligt eleverna på i vilken mån man arbetat med dem i de olika kurserna. Programmålen är tillgängliga för eleverna på skolan och någorlunda kända. De presenteras oftast i år 1 men hålls enligt eleverna inte levande under utbildningen. Läroplanens innehåll är däremot

okänt för de flesta eleverna. Elevrådet är dock väl insatt i läroplanen då de arbetat särskilt med detta styrdokument i sitt arbete kring elevinflytande.

Flertalet elever kan, enligt vad som framkommit, arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att resultaten gällande kunskaper överlag är goda. Ett utvecklingsområde är dock att öka elevernas systemkännedom och framför allt då deras kännedom om program mål och läroplan. Vidare bör skolan analysera de avvikelser som kan konstateras i betygssättningen.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Alvesta Gymnasium arbetar man på ett aktivt och positivt sätt med normer och värden. Skolan utgår från skolplanens målsättningar och knyter detta arbete främst till mentorsrollen. Mentorstiden används till att ta upp olika teman och man har valt att ta en frågeställning per månad. Vilka frågeställningar som ska tas upp bestäms för hela läsåret. Elevrådet är aktiva i arbetet och har framfört synpunkter på förbättringsområden. Bland annat önskar de att läroplanens mål får ett större utrymme. Skolledningen driver arbetet med normer och värden och arbetar för att ytterligare lyfta läroplanens mål.

Skolan har ett aktivt arbetande elevråd. Elevrådets styrelse håller möte varannan vecka och det stora elevrådet möts fem gånger per år. Det finns en tydlig ansvarsfördelning i elevrådets styrelse och de som inte sköter sina uppdrag får lämna styrelsen. Elevrådet strävar efter att få ledamöter i styrelsen från varje program men man har inte lyckats fullt ut än. Elevrådets styrelse håller möte med rektorerna en gång i månaden. Styrelsen upplever att de kan påverka och kan också ge exempel på vad inflytandet resulterat i. Elevrådet driver ett skoldemokratiprojekt. För detta har man upprättat en projektplan och man har bland annat gått igenom rättigheter och skyldigheter med lärarna på en personalkonferens. Projektet har enligt styrelsen lett till att inflytandefrågorna ytterligare har hamnat i fokus på skolan.

På skolan har man programråd. I dessa sitter rektor eller den biträdande rektor som ansvarar för programmet samt representanter från varje klass på programmet. Klassråden förbereder frågor för programråden och det som tas upp på programråden kan sedan lyftas även i elevrådet. I intervjuerna framkommer det att elevrådet och dess styrelse fungerar mycket bra. Även programråden fungerar väl men i klassråden finns det en viss variation gällande engagemanget från eleverna att ta upp och driva frågor.

Inspektörsteamet bedömer att medvetenheten om att skolan ska präglas av elevernas delaktighet är stor både hos elever och hos lärare. Det framgår dock tydligt av de genomförda intervjuerna att eleverna inte alltid har ett reellt inflytande över hur deras lärande utformas. Graden av inflytande över såväl former som innehåll varierar beroende på lärare och ämnen/kurser.

Det finns på skolan tendenser till att de olika programmen blir egna skolor inom skolan. Det finns även ett visst statustänkande kring programmen. Såväl skolledning som lärare är väl medvetna om detta och arbetar aktivt för att motverka detta. Förutom att eleverna har individuella val tillsammans försöker man hitta ytterligare former för att eleverna ska mötas i undervisningen. Utöver detta arrangerar man även gemensamma aktiviteter för alla elever på skolan.

Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling. I programmet finns skrivningar om hur man ska arbeta förebyggande mot kränkningar och vilket ansvar som åligger elever och personal. Handlingsprogrammet omfattar även kränkningar mellan vuxen och elev samt mellan vuxna på skolan. Skolan har ett VTM-team (Våld, Trakasserier och Mobbning) bestående av skolsköterska, skolkurator, lärare och elever från de olika programmen. VTM-teamet har även en plan för sitt arbete med fastställda uppgifter. Av intervjuerna framgår att handlingsprogrammet är känt på skolan samt att skolan tar tag i de fall av kränkningar som uppstår.

Eleverna på Alvesta gymnasium har tillgång till skolsköterska och skolkurator. Skolans hälsoförebyggande arbete sker huvudsakligen på elevnivå. I år 1 håller man hälsosamtal med eleverna och genomför hälsoundersökningar. Skolan har arbetat med grupper med tinnitus, rörelse för överviktiga, ergonomi och ryggymnastik. Gällande övervikt och anorexia arbetar man även med informationsinsatser. I övrigt arbetar man även fortlöpande förebyggande kring droger och sex och samlevnad. Inspektörerna har däremot inte tagit del av någon plan för hur man arbetar med jämställdhetsfrågor på skolan.

Positivt är att skolan i ett hälsofrämjande syfte erbjuder eleverna att äta frukost på skolan mot en mindre kostnad.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet överlag är gott. Såväl skolledning som lärare är medvetna om styrkor och svagheter i detta arbete. Skolan arbetar på ett aktivt och positivt sätt kring normer och värden även om resultaten kan förbättras. Föredömligt är elevrådets arbete samt arbetet i programråden. Skolan bör dock fortsätta stödja arbetet i klassråden i de klasser där de fungerar mindre bra. Vidare bör skolan utveckla elevernas delaktighet i den konkreta undervisningssituationen så att eleverna får ett reellt inflytande över hur deras lärande utformas. Skolan arbetar på ett genomtänkt och föredömligt sätt hälsoförebyggande. Vidare har skolan ett tydligt och känt handlingsprogram samt ett fungerande arbete mot kränkande behandling. Skolan bör dock överväga hur man ska arbeta med jämställdhetsfrågor.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Alvesta Gymnasium strävar man efter att informera eleverna om kursplanernas mål och betygskriterierna. Av intervjuerna framgår det att eleverna har tagit del av målen och betygskriterierna i flertalet av kurserna. Variationen är dock stor i vilken mån man följer upp målen och betygskriterierna och återkopplar till dessa vid betygssättningen av elevens prestation.

Skolan lägger ut den garanterade undervisningstiden på de olika kurserna efter skattningar av hur mycket tid som behövs för att eleverna ska kunna nå målen i kurserna. Antalet undervisningstimmar per kurs redovisas för eleverna i deras individuella studieplan och individuella studieplaner upprättas för samtliga elever. Skolan arbetar i viss mån med en mer flexibel tidsanvändning, bland annat har man gjort bedömningen att undervisningstiden i matematik B behövde ökas och detta har man också gjort genom att ta undervisningstid från kursen matematik C. Skolan har även lagt ut EA-tid, elevaktiv tid, för eleverna utanför timplanen.

Från och med läsåret 2004/2005 ska skolan arbeta enligt en ny handlingsplan för identifiering av elever i behov av stöd. Under elevernas första läsår håller man i slutet av september en klasskonferens med samtliga i klassen undervisande lärare. Vid denna klasskonferens försöker man utreda de enskilda elevernas stödbehov. Här tas också beslut om eventuella stödinsatser. De stödbehov som uppstår senare under elevernas studietid vidarebefordras av undervisande lärare till mentorn för aktuell elev. Mentorn kallar till handlingskonferens där stödbehovet diskuteras med de inblandade parterna och där olika lösningsförslag ges. Om det efter en tid fortfarande finns stödbehov håller man en elevvårdskonferens till vilken även omyndiga elevers föräldrar kallas. Vid elevvårdskonferensen tar man upp förslag till åtgärder, fördelar ansvaret för insatserna samt tar beslut om vilka åtgärder som ska vidtas. Skolan har avsatt resurser i form av tider för stöd. Utöver detta har man avsatt tid för stöd i tjänsterna för några lärare som undervisar i kärnämnen. Däremot har man inte avsatt motsvarande tid i tjänsterna för lärare som undervisar i karaktärsämnen. Intervjuade elever upplever att lärarna är hjälpsamma när man behöver stöd och det är även lätt att få hjälp av dem utanför lektionstid. Av intervjuerna framgår det att man går in tidigt när det finns ett stödbehov, däremot kommer oftast åtgärdsprogrammen in allt för sent förutom på det individuella programmet. Inspektörsteamet bedömer att rutinerna kring upprättandet av åtgärdsprogram kan förbättras så att dessa inte kommer in allt för sent i processen.

På skolan finns en hel del exempel på ämnesövergripande och programövergripande undervisning. Bland annat har man från och med hösten lagt alla utom en klass parallellt i kursen svenska A. Tanken är att man ska kunna skapa grupper med elever från de olika programmen för enstaka uppgifter eller projekt. Syftet är bland annat att skapa en bättre integration av eleverna på skolan. Det problem man arbetade med under inspektionsbesöket var hur man samtidigt ska kunna arbeta med programmålen. Liknande arbete förekommer även i matematik för att eleverna ska kunna arbeta i sin takt i grupper som ligger på samma nivå. Barn- och fritidsprogrammet och teknikprogrammet läser även ett par kurser tillsammans för att man ska kunna få bättre balanserade grupper gällande antalet pojkar och flickor. Även inom estetisk verksamhet arbetar man programöverskridande. Den ämnessamverkan som förekommer mellan kärnämnen och karaktärsämnen fungerar enligt intervjuade lärare överlag väl.

Eleverna upplever undervisningen som huvudsakligen varierad. I vilken grad undervisningen är varierad skiftar enligt eleverna mellan lärarna och mellan programmen. Eleverna på fordonsprogrammet menade vid intervjuerna att variationen i undervisningen kan bli bättre. Av genomförda intervjuer och observationer förefaller det som om främst eleverna på samhällsvetenskapsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet upplever att de utmanas intellektuellt i undervisningen och att variationen är större bland eleverna på övriga program i vilken mån de känner att de utmanas i undervisningen.

Eleverna på individuella programmet är indelade i fem grupper utifrån deras behov. Mentorerna tar mycket ansvar och man har en lärare som särskilt ansvarar för elevernas praktik. Skolan har såväl lärare som fritidspedagoger som arbetar med eleverna.

Utvecklingssamtal hålls en gång per termin och innehåller förutom information om hur eleven ligger till i olika kurser även diskussioner om elevens trivsel och framtidsplaner. De individuella studieplanerna tas även upp under utvecklingssamtalen.

Intervjuade elever anser att underlaget för betygsättningen oftast är brett men att det ibland fokuseras för mycket på resultat på prov. Eleverna upplever dock överlag betygen som rättvisa. Utvärderingar genomförs i flertalet kurser. En del utvärderingar görs skriftligt och en del muntligt.

I samband med kursen projektarbete så har inte alla elever haft tillgång till en medbedömare och de som har haft tillgång till en medbedömare har inte alltid haft en medbedömare med erfarenhet från det kunskapsområde projektarbetet avsett.

Skolan upplever sig ha god tillgång till platser för arbetsplatsförlagd utbildning (APU) på framför allt barn- och fritidsprogrammet. Skolan har däremot svårare att hitta platser för eleverna på fordonsprogrammet och handels- och administrationsprogrammet. Normalt sett lyckas man dock hitta platser åt alla. Mentorerna ansvarar för APU-platserna och skolan arrangerar utbildning för handeldarna. Lärarna besöker eleverna på APU-platserna och följer upp elevernas utbildning.

Skolan har en del samverkan med friskolor samt till exempel med svenskt näringsliv, arbetsförmedlingen och socialförvaltningen. Vid inspektionsbesöket var

ett antal elever från naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet i Finland på ett skolutbyte.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att eleverna överlag erbjuds en undervisning av god kvalitet. Skolan arbetar bland annat på ett positivt sätt med nya sätt att organisera undervisningen för att skapa en bättre integration på skolan samt bättre kunna utgå från elevens nivå. Positivt är även det arbete som bedrivs med eleverna på det individuella programmet. Skolan behöver arbeta vidare med att se till att alla elever får information om kursplanernas mål och betygskriterier i samtliga kurser samt att de får en återkoppling till dessa under kursens gång och vid betygsättningen av elevernas prestationer. Skolan har tagit fram en tydlig ny handlingsplan för elever i behov av stöd. Skolan måste dock i samband med detta förbättra rutinerna kring upprättandet av åtgärdsprogram så att dessa inte kommer in allt för sent i processen. Skolan bör försöka hitta vägar i sitt arbete så att även de elever som inte går på samhällsvetenskapsprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet känner sig utmanade och stimulerade i sitt skolarbete. Avslutningsvis måste skolan se till att alla elever får tillgång till medbedömare med erfarenhet av det kunskapsområde som projektarbetet avser.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rätts säkerhet.

Skolan har en rektor och två biträdande rektorer. Rektorn har särskilt ansvar för det individuella programmet och för det individuella programmet – introduktionskurs för invandrarungdomar samt för stödpersonalen. Av de biträdande rektorerna ansvarar den ene för handelsprogrammet och fordonsprogrammet och den andre för barn- och fritidsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Rektorn och de biträdande rektorerna ansvarar var och en för två eller tre programgrupper (lärlag). Rektorn har det övergripande personal- och budgetansvaret. Av vad som framkommit under inspektionen är skolledningen väl förtrogen med verksamheten.

Det finns i verksamheten flera exempel på hur rektorn och de biträdande rektorerna tar initiativ för att utveckla skolan. En stor del av det pedagogiska utvecklingsarbetet sker ute i programgrupperna men även i ämnesgrupperna. I programmötena, där rektorn, biträdande rektorerna och lärare på programmet ingår, tar man upp frågor gällande det pedagogiska utvecklingsarbetet. Intervjuade lärare menar att rektorn och de biträdande rektorerna leder det pedagogiska utvecklingsarbetet men att det är lätt att få gehör för och driva utvecklingsarbe-

te för programgrupperna och ämnesgrupperna. På skolan finns även ett antal utvecklingsgrupper med särskilda arbetsuppgifter.

Skolans lokala arbetsplan är inte uppdaterad. Den för närvarande gällande är från 1999/2000 och då den skrevs gällde den för gymnasieskolan och komvux. En ny lokal arbetsplan ska arbetas fram utifrån kommunens nya skolplan. Skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2002/2003 innehåller en mängd väsentlig information om skolans verksamhet under detta läsår. Kvalitetsredovisningen innehåller däremot inte någon bedömning av i vilken mån de nationella målen har uppnåtts och inte heller en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har uppnåtts. Kvalitetsredovisningen kan därför inte sägas följa förordningen om kvalitetsredovisning i skolan.

Utvärderingar av kurser genomförs regelbundet men inte varje år i varje kurs. Skolledningen styr normalt sett inte formen för utvärderingarna. Däremot ska utvärderingarna ta upp bland annat målen, upplägget och läromedlen. Vid lärarbyten eller vid nya kurser så genomförs alltid utvärderingar. Resultaten av utvärderingarna används, enligt skolledningen, både för direkta åtgärder och som underlag för kvalitetsredovisningen.

Skolan har de senaste åren arbetat med en del projekt. Bland annat har man arbetat med aktionslärande. Projektet är avslutat men har genererat en del idéer varav en del har genomförts. Det fortsatta arbetet med projektets resultat är överlämnat till lärarna. Dock verkar det som om man saknar en gemensam strategi på skolan för att ta till vara det man lärt sig.

Även om diskussioner kring bedömning och betygssättning förekommer mellan lärarna och att man vid något tillfälle diskuterat betygen i en klass i programrådet så framstår det tydligt att det saknas övergripande rutiner för att kvalitets-säkra bedömning och betygssättning på skolan.

Rektorerna följer upp utfallet av den garanterade undervisningstiden främst genom att se över om det gått bort särskilt mycket undervisningstimmar i någon kurs. Om så konstateras sker en omfördelning av undervisningstimmar. Den i de individuella studieplanerna utlagda garanterade undervisningstiden konstaterades vid en granskning innehålla felaktigheter. Undervisningstimmar är till exempel i dessa utlagda på poster som inte är kurser, vilket gör att totalsumman gällande utlagda timmar kan variera kraftigt. Detta tillsammans med det faktum att man vid inspektionstillfället inte hade något system för att redovisa det faktiska utfallet av den garanterade undervisningen för varje elev gör att skolan inte kan anses ha kontroll över att eleverna erhåller den garanterade undervisningstiden. Det finns dock inget som tyder på att eleverna inte har fått den undervisningstid de är garanterade. Skolan avser att i framtiden använda sitt närvaroregistreringsprogram för att följa upp utfallet av den garanterade undervisningstiden..

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att ansvarsfördelningen mellan rektorn och de biträdande rektorerna är tydlig. Skolledningen tar det övergripande ansvaret för personal, administration och det pedagogiska utvecklingsarbetet. En ny lokal arbetsplan som på ett tydligt sätt kan visa hur de centrala målen i utbildningen skall nås måste utvecklas. Skolans kvalitetsredovisning måste utvecklas så att den uppfyller författningens krav. Skolan måste utveckla

övergripande rutiner för att kvalitetssäkra bedömning och betygsättning på skolan. Rutiner för att följa upp utfallet av den garanterade undervisningen och säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden behöver utvecklas. Felaktigheterna i de individuella studieplanerna gällande utlagd undervisningstid måste justeras.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Alvesta gymnasium erbjuder eleverna valbara kurser och individuella val i rimlig omfattning. Svenska som andraspråk erbjuds liksom undervisning i annat modersmål än svenska. Stöd i form av studiehandledning på modersmålet garanteras dock inte.

Skolan erbjuder ett antal lokala kurser varav ett antal, till exempel matematik breddning och kurserna i instrument och sång, inte kan sägas svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Ett antal kurser överlappar helt eller delvis nationella kurser. I ett par kurser anges aktivitet och närvaro som betygskriterium i strid med gymnasieförordningen som säger att betygskriterierna skall precisera vilka kunskaper som krävs för att nå de olika betygstegen.

Utbildningen är avgiftsfri förutom att eleverna på naturvetenskapsprogrammet måste köpa miniräknare.

Eleverna kan via skolan påbörja sin körkortsutbildning genom att skolan erbjuder eleverna tio körlektioner gratis.

Information om skolans utbildning sker via skolans broschyrer och skolans hemsida. Skolan håller även öppet hus varje hösttermin. Information om vad bland annat studier på gymnasiet innebär och hur betygssystemet fungerar ges för eleverna i år 1. I år 3 får eleverna information om högskoleprovet. Eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledning i rimlig omfattning på skolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolan erbjuder valbara kurser och individuella val i rimlig omfattning. Skolan måste se till att eleverna utan kostnad har tillgång till böcker, verktyg och andra hjälpmedel, däri ingår miniräknare, som behövs för en tidsenlig utbildning. Skolan måste erbjuda studiehandledning på modersmålet. Skolan måste se över sitt utbud av lokala kurser då flera av dem inte är i enlighet med författningarna.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Alvesta Gymnasium är de flesta lärarna behöriga för den undervisning de bedriver. De lärare som saknar behörighet undervisar huvudsakligen i karaktärsämnen och är visstidsanställda. Såväl elever som föräldrar framför vid intervjuerna att de anser lärarna för att vara kompetenta, kunniga och engagerade. Eleverna säger sig vara nöjda med majoriteten av sina lärare. Skolan har lärare med specialpedagogisk kompetens men anser sig ha behov av ytterligare lärare med sådan kompetens.

Skolan saknar för närvarande en övergripande planering för personalens kompetensutveckling. Detta beror enligt skolledningen på att man de senaste åren bytt skolledning ett par gånger. Diskussioner pågår kring hur upprättandet av rutiner för uppföljning och planering av personalens kompetensutveckling ska ske. För närvarande dokumenterar skolledningen personalens önskemål om kompetensutveckling i samband med medarbetarsamtalen. Denna inventering ställs sedan mot de kurser som planeras för kommande läsår. Vid intervjuerna framkom att lärarna i karaktärsämnen anser att de har behov av mer kompetensutveckling än vad som ges för tillfället.

Inspektörsteamet bedömer att det finns en tillräcklig tillgång till läromedel och en god tillgång till datorer på skolan. På fordonsprogrammet framkom dock, från lärare och elever, farhågor inför framtiden då en del fordon och maskiner börjar bli föråldrade. Skolans lokaler bedöms vara ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs och är tillgängliga för funktionshindrade. Skolan har ingen egen idrottshall utan man använder sig av andra lokaler med olika möjligheter i kommunen.

Kommunbiblioteket ligger i anslutning till skolan och man har en halvtidsanställd gymnasiebibliotekarie. Gymnasiebibliotekarien samarbetar med ett antal lärare och deltar i programrådets möten. Vidare ger han information kring biblioteket i år 1 samt ger undervisning i informationssökning och bibliotekskunskap. Bibliotekarien önskar dock att biblioteket används i ännu större utsträckning och att han själv involveras ytterligare i skolans arbete.

Skolan har fastslagna principer för resursfördelningen på skolan och det förekommer en öppen diskussion kring dessa och den faktiska fördelningen av resurserna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att tillgången till resurser gällande lärarkompetens, lokaler och datorer är god. Vidare bedöms tillgången till övriga läromedel vara tillräcklig. Skolan bör dock fortsätta sitt arbete med att ta fram en övergripande planläggning för personalens kompetensutveckling.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Alvesta Gymnasium övergripande har flera goda kvaliteter. Skolmiljön upplevs av eleverna som trygg och klimatet som huvudsakligen trivsamt. Eleverna erbjuds överlag en undervisning av god kvalitet. Skolan når tillfredsställande resultat gällande kunskaper. Skolledning och personal är medveten om skolans styrkor och brister. Det finns mycket erfarenhet och kompetens bland personalen. Sammantaget ger det goda förutsättningar för att utveckla skolan vidare.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- resultaten av arbetet med normer och värden och då särskilt delaktigheten i det demokratiska arbetet, elevernas ansvarstagande för sitt eget lärande, motivation och lust att lära samt motverkandet av kränkande behandling och främlingsfientlighet,
- elevernas kunskaper om måldokumentet,
- elevernas inflytande över innehåll och former i undervisningen,
- information, uppföljning och återkoppling vid betygsättning gällande kursplanernas mål och betygskriterier,
- att åtgärdsprogram upprättas på ett tidigt stadium vid stödbehov,
- brister i de individuella studieplanerna gällande utlagd garanterad undervisningstid samt uppföljning av den garanterade undervisningstiden och
- övergripande planering av kompetensutveckling för personalen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolans resultat följs inte tillfredsställande upp och utvärderas i förhållande till de riksgiltiga målen och gäller då främst kvalitetssäkring av bedömning och betygssättning. Medbedömare för betygssättning av kursen projektarbete har inte förekommit för alla projektarbeten och i de fall det förekommit inte alltid med en medbedömare med erfarenhet av det kunskapsområde som projektarbetet avser (läroplanen för de frivilliga skolformerna avsnitt 2.6 rektors ansvar och 7 kap. 3 § gymnasieförordningen).
- I verksamheten förekommer att eleverna ska hålla sig med egen miniräknare vilket strider mot regleringen om att utbildningen i gymnasieskolan skall vara avgiftsfri (5 kap. 21 § skollagen).
- En aktuell arbetsplan saknas (1 kap. 13 § gymnasieförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2002/2003 innehåller inte en bedömning av i vilken mån de nationella målen har uppnåtts och inte heller en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta om målen inte har nåtts (1 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

- Studiehundledning på modersmål garanteras inte (8 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Alla lokala kurser är inte utformade på ett korrekt sätt (2 kap. 14 § gymnasieförordningen).

Datum	Ort
2005-03-15	Lund

Michael Erenius
Agneta Ericsson